

УДК 341.645:341.123.043
DOI 10.30970/vir.2019.47.0.10650

ПРАВОВА ПРИРОДА КОНСУЛЬТАТИВНИХ ВИСНОВКІВ МІЖНАРОДНОГО СУДУ ООН

Петро Галімурка, Ігор Земан

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, м. Львів, Україна, 79000, тел. (032) 239-47-10,
e-mail: petkooo777@gmail.com, izeman@ukr.net*

Досліджено правову природу консультативних висновків МС ООН. Визначено, що консультативна юрисдикція складається щонайменше з двох важливих елементів – *ratione personae* та *ratione materiae*.

Прецедентне право Суду доводить, що політичні аспекти чи мотиви звернення не дають підстав відмовити у винесенні консультативного висновку. З юридичної точки зору консультативні висновки не мають обов'язкової сили. Проте на практиці через свою якість та статус МС ООН, вони є авторитетними. Для здобуття більшого авторитету консультативного висновку важливо, щоб рішення суду було максимально одностайним. Консультативна юрисдикція за своєю формою подібна до судового процесу щодо вирішення спорів, що визначає судову природу консультативних висновків.

Встановлено, що на практиці органи, які запитують консультативні висновки МС ООН, як правило, дотримуються їх. Аналіз інтерпретації та використання Судом міжнародних договорів у консультативних висновках, демонструє, що Суд діє в якості головного судового органу ООН. Підкреслено непрямий вплив МС ООН на формування міжнародного звичаю шляхом використання резолюцій органів ООН, як доказу наявності *opinio juris*.

В консультативному висновку *Відшкодування за пошкодження, отримані на службі Організації Об'єднаних Націй*, МС ООН створив нове правило міжнародного звичаю підтвердивши правосуб'єктність міжнародної організації.

В консультативному висновку *Щодо застережень до Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання за нього*, суд дав поштовх до розвитку міжнародного звичаєвого права в сфері застережень до міжнародних багатосторонніх договорів, зокрема в гуманітарному напрямі.

У консультативному висновку *Про Західну Сахару* Суд не лише обґрунтував універсальність принципу самовизначення, проте також кваліфікував, які риси на його думку повинні мати такі народи.

В консультативному висновку *Щодо законності погрози ядерною зброєю або її використання* Суд довів, що норми міжнародного гуманітарного права стали частиною міжнародно-правового звичаю.

В консультативному висновку *Юридичні наслідки будівництва стіни на окупованій палестинській території* Суд зробив внесок до розуміння цілого ряду звичаєвих норм. Зокрема Суд підтвердив звичаєву природу Гаазької конвенції про закони та звичаї сухопутної війни 1907 р. Крім того, Суд зазначив, що обов'язок поважати права інших народів на самовизначення є зобов'язанням *erga omnes*.

Ключові слова: суд; право; справедливість; спір; консультативний висновок; прецедентне право; звичай.

Постановка проблеми.

Міжнародний суд Організації Об'єднаних Націй є основою судової системи Організації. Консультативні висновки, не будучи рішеннями Суду у справах про спори, становлять окремий вид рішень Суду, що наділений своєю, особливою природою. Тлумачення міжнародних угод та обґрунтування існування звичаєвих норм слід розглядати як важливий результат консультативних висновків Міжнародного Суду. Практику Міжнародного Суду ООН можна розглядати як основне джерело інформації про формування або свідчення існування норм міжнародного звичаєвого права.

Аналіз останніх досліджень. Консультативні висновки систематично аналізуються іноземними науковцями, серед яких варто виокремити Ш. Розена, К. Оеллерс-Фрам, С. Мохамеда, М. Альягуба, Г. Зибері. У вітчизняній науці міжнародного права відсутні комплексні дослідження консультативної функції МС ООН.

Мета статті полягає у дослідженні та розкритті особливостей юридичної природи консультативних висновків Міжнародного суду ООН.

Статутне закріплення консультативних повноважень МС ООН.

Частина перша статті 65 Статуту Міжнародного Суду ООН регламентує повноваження суду надавати консультативні висновки, а частина друга містить основні ознаки письмової заяви:

1. Суд може надавати консультативні висновки з будь-якого юридичного питання за запитом будь-якої установи, уповноваженої робити такі запити згідно зі Статутом ООН або відповідно до цього Статуту.

2. Питання, за якими запитується консультативний висновок Суду, представляються Суду в письмовій заяві, що повинна містити точний виклад питання, з якого потрібен висновок; до неї додаються всі документи, що можуть допомогти при роз'ясненні питання» [1]. Відповідно до ст. 65 Статуту МС ООН Суд володіє дискреційними повноваженнями, тобто вирішує на власний розсуд чи надавати консультативний висновок, чи ні. Махасен Альягуб пропонує називати таке явище *competence de la competence*. Цей принцип означає, що Суд може вирішити чи він володіє повноваженням надавати консультативний висновок в кожному випадку [2, с. 47].

Відповідно до ст. 96 Статуту Суду Генеральна Асамблея або Рада Безпеки можуть запитувати від Міжнародного Суду консультативні висновки з будь-якого юридичного питання. Інші органи ООН і спеціалізовані установи,

уповноважені Генеральною Асамблеєю також можуть запитувати консультативні висновки.

Існують два елементи консультативної юрисдикції Суду, а саме, що запит повинен бути зроблений належним чином уповноваженим суб'єктом (*ratione personae*), і що питання, поставлене Суду для висновку, має бути «юридичним питанням» (*ratione materiae*) [15, с. 989]. Для терміну *ratione personae*, найбільш підходящим аналогом видається поняття «суб'єктна юрисдикція», а для *ratione materiae* – «предметна юрисдикція».

У консультативному висновку *Щодо законності погрози ядерною зброєю або її використання* Суд констатував: «Для того, щоб Суд мав повноваження надавати консультативний висновок, необхідно, щоб орган, який подав запит на висновок, був уповноважений Статутом ООН або у відповідності до нього робити такий запит» [9, с. 232].

Оскільки практика складається таким чином, що Генеральна Асамблея надає дозвіл на постійній основі запитувати іншим органам та спеціалізованим установам консультативні висновки в Суду, постає питання, чи може Генеральна Асамблея відкликати такий дозвіл. В науці не існує загальноприйнятого підходу до цього питання. З формальної точки зору цей аспект аналізує Слоун: «...таке відкликання, якщо воно ввійде в дію, являтиме собою порушення угоди з боку Організації Об'єднаних Націй і призведе до звичайних засобів захисту порушеного договірного зобов'язання. Крім того, видається, що у випадку, якщо спеціалізована установа запитує висновок, а після цього Асамблея намагатиметься відкликати дозвіл, сам Суд має визначити, чи було скасування повноважень повноправним» [16, с. 834].

ЕКОСОП була першим органом, який звернувся до Генеральної Асамблеї для отримання повноважень запитувати консультативні висновки. Генеральна Асамблея резолюцією 89(I) від 11 грудня 1946 року уповноважила ЕКОСОП запитувати консультативні висновки від Суду з будь-яких юридичних питань в межах її кола діяльності, включаючи юридичні питання, що стосуються взаємовідносин Організації Об'єднаних Націй та спеціалізованих установ [5]. ЕКОСОП двічі використовувала це повноваження. Перший запит був зроблений у 1989 році щодо застосовності частини 22 статті 6 Конвенції про привілеї та імунітети Організації Об'єднаних Націй, а другий запит був поданий 1999 року відносно спору, що стосується судово-процесуального імунітету доповідача комісії з прав людини.

Відповідно до частини 1 статті 7 Статуту ООН, Секретаріат розглядається як один з головних органів ООН. Незважаючи на це, Секретаріат – це єдиний головний орган ООН, якому не надали дозволу запитувати консультативні висновки. С. Мохамед зазначає, що численні звертання Генерального секретаря до Генеральної Асамблеї з приводу надання йому дозволу запитувати консультативні висновки від МС ООН не отримали позитивної відповіді з боку Асамблеї [11, с. 54–55].

На даний момент, спеціалізовані установи подали п'ять запитів на отримання консультативного висновку. По одному – ЮНЕСКО, Міжнародна

морська організація та Міжнародний фонд сільськогосподарського розвитку, та два – ВООЗ.

Варто також проаналізувати межі *ratione materiae*, адже в практиці Суду існувало чимало випадків заперечень його компетенції з огляду на політичний характер питання. У консультативному висновку *Умови прийому держав до членства в Організацію Об'єднаних Націй (1948)* Суд не прийняв аргумент, що він повинен відмовитися надавати відповідь на питання, з тої причини, що існують «політичні мотиви, міркування та критерії, які керували багатьма представниками (ООН) при обговоренні та голосуванні щодо прийняття нових членів до Організації Об'єднаних Націй». Суд зазначив, що припущені політичні мотиви, які могли б спричинити запит Генеральної Асамблеї про надання консультативного висновку, його не стосуються. Він також зауважив, що питання, яке було йому поставлене, стосувалося тлумачення положень договору, і тому питання було юридичним [4, с. 61]. У консультативному висновку *Щодо законності погрози ядерною зброєю або її використання* Суд стверджував, що політичний аспект питання «є недостатнім, щоб позбавити його характеру «юридичного питання» і «позбавити Суду повноваження, чітко наданого йому власним Статутом». Крім того, Суд дійшов висновку, що «політичний характер цих мотивів, які, як можна стверджувати, надихали на подання запиту, а також політичні наслідки, до яких даний висновок може привести, не мають відношення до встановлення повноважень для надання такого висновку» [9, с. 234].

Юридична сила консультативних висновків МС ООН.

Як впливає з терміну консультативного висновку, це лише рекомендація з юридичного питання стосовно існування юридичного правила чи точного значення такого правила. Переважна більшість юристів-міжнародників займає позицію, що в формально-юридичному сенсі, консультативні висновки не є обов'язковими. Сам Суд у консультативному висновку *Тлумачення мирних договорів з Болгарією, Угорщиною та Румунією (перший етап)* стверджував, що консультативний висновок має консультативний характер і не має обов'язкової сили, як такий [6, с. 71].

Корей відстоює авторитетну силу консультативних висновків: «Хоча вважається, що консультативні висновки не є обов'язковими в технічному та формальному сенсі, їх переконливий характер і суттєвий вплив є значними. Це пояснюється тим, що вони є судовими заявами вищого міжнародного трибуналу, а тлумачення права, що містяться в них, має таку ж високу якість, що й у судових рішеннях» [7, с. 348–349].

Важливою особливістю консультативних висновків є те, що процедура, якою вони виносяться, має судовий характер. Суд діє як судовий орган як в рамках консультативного провадження, так і в справах про спори. Процедури в консультативних справах в значній мірі такі ж, як і в справах про спори.

Вплив Суду не залежить від обов'язкового або необов'язкового характеру його висновків або рішень. Навпаки, такий вплив впливає з того, наскільки Суд добросовісно та переконливо виконує свої зобов'язання щодо надання

необхідних правових вказівок, які дозволяють органам, що запитують, виконувати цілі Організації. Отже, висновок буде авторитетним якщо він відповідатиме меті надання вказівок запитуючому органу і буде застосовним в майбутніх діях у зазначеному полі [15, с. 1055].

У консультативному висновку *Повноваження Генеральної Асамблеї щодо прийому держави в члени ООН* Суд мав відповісти на питання: «Чи може прийом держави в члени Організації Об'єднаних Націй відповідно до частини 2 статті 4 Статуту бути здійснений за допомогою рішення Генеральної Асамблеї, якщо Рада Безпеки не надала рекомендацію для прийому в зв'язку з тим, що кандидат не зміг отримати необхідної більшості голосів або через негативне голосування постійного члена щодо резолюції про рекомендацію?» [3, с. 5].

Обґрунтовуючи свою позицію, Суд вказав на практику відносин між двома органами, і нагадав про Правила процедури Генеральної Асамблеї, в яких сказано, що Генеральна Асамблея розглядає питання вступу держави, «якщо Рада Безпеки рекомендує прийняти в число членів Організації державу, яка подала відповідну заяву» (на даний момент стаття 136 Правил). Також Суд відзначив, що в Правилах сказано, що якщо Рада Безпеки не рекомендує вступ, Генеральна Асамблея може повернути відповідну заяву Раді Безпеки на подальший розгляд (на даний момент стаття 137 Правил) [3, с. 9]. Суд наголосив, що «твердження про те, що Генеральна Асамблея має повноваження приймати державу до членства за відсутності рекомендації Ради Безпеки, позбавляє Раду Безпеки важливих повноважень, які їй були довірені в Статуті. Воно зводить майже нанівець роль Ради Безпеки у здійсненні однієї з основних функцій Організації. Це б означало, що Рада Безпеки просто вивчатиме справу, представлятиме звіт, даватиме поради та висловлюватиме свою позицію.

Вплив консультативних висновків МС ООН на формування міжнародного звичаю.

Одним із критеріїв впливу Суду на зародження і створення міжнародного звичаю є підтвердження Судом існування *opinio juris* держав у конкретній сфері. У справі *Про військові та напіввійськові формування 1986 р. (Нікарагуа проти США)* Суд зазначав, що резолюції Генеральної Асамблеї здатні безпосередньо визначати *opinio juris* [10, с. 99–100].

Відмова від цієї позиції очевидна в консультативному висновку *Щодо законності погрози ядерною зброєю або її використання*, в якому Суд визнав, що резолюції Генеральної Асамблеї є «недостатніми для встановлення існування *opinio juris* щодо незаконності використання такої зброї». Натомість, нормативне значення резолюцій Генеральної Асамблеї Суд визначив у здатності «надати докази, важливі для встановлення існування правила або появи *opinio juris*». Суд також додав, що «серія резолюцій Генеральної Асамблеї може продемонструвати поступову еволюцію необхідного *opinio juris* для встановлення нового правила» [9, с. 254–255].

На сучасному етапі Суд займає позицію, в якій резолюціям різних органів ООН надається статус доказу існування *opinio juris*, або ж навіть існування тих чи інших норм звичаєвого права. Таким чином Суд не лише обґрунтовує свою

позицію, а й впливає на розуміння суб'єктами міжнародного права тих чи інших явищ, понять, що в свою чергу може мати наслідком зміну ставлення цих суб'єктів до відповідних явищ та понять. Іншими словами, навіть якщо в строго юридичному сенсі резолюції органів ООН не є самі по собі доказами існування *opinio juris*, чи навіть в цілому норми міжнародного звичаєвого права, Суд, використовуючи ці резолюції в своїх рішеннях та консультативних висновках, опосередковано нав'язує свою позицію суб'єктам міжнародного права і, таким чином, саме ставлення суб'єктів до припущених *opinio juris* або норм може змінюватись.

Однією із сфер надання консультативних висновків Судом є тлумачення міжнародних договорів. Суд при розгляді запиту щодо конкретних договірних положень буде неминуче керуватися відповідними існуючими звичаєвими правилами і, це, як наслідок, може мати вплив на такі правила у їхньому майбутньому застосуванні державами. Відповідно існує сильний взаємозв'язок між двома різними джерелами права, який може призвести до переоцінки правил звичаєвого міжнародного права у справі про тлумачення договору. Яскравим прикладом такого випадку є консультативний висновок *Відшкодування за пошкодження, отримані на службі Організації Об'єднаних Націй*, в якому, способом тлумачення Статуту ООН, Суд стверджував, що ООН має можливість подати позов проти держави за понесені травми однією з працівників організації. Питання, яке було задано Суду Генеральною Асамблеєю звучало наступним чином: «Якщо представник Організації Об'єднаних Націй під час виконання ним своїх обов'язків отримав тілесні ушкодження за обставин, при яких виникає відповідальність тієї чи іншої держави, чи має повноваження Організація Об'єднаних Націй, як така, представити уряду, відповідального *de jure* або *de facto*, претензію в міжнародному порядку з метою отримання належної компенсації за завдані збитки?» [13, с. 176–177]. Недвозначно Суд дав зрозуміти, що «кульмінацією розвитку міжнародного права стало створення в червні 1945 року міжнародної організації, чії цілі та принципи визначені в Статуті Організації Об'єднаних Націй. Але для досягнення цих цілей властивість міжнародної правосуб'єктності є обов'язковою» [13, с. 178]. Суд повинен був визначити об'єкт і мету Статуту ООН та виявив, що організація не зможе виконувати свої функції без статусу юридичної особи. Дуже влучно описує консультативний висновок Репарації К. Оеллерс-Фрам. Вона зазначає, що цей висновок був «встановленням стандарту» стосовно питання правосуб'єктності міжнародних організацій [12, с. 1041].

З іншого боку у консультативному висновку *Застереження до Конвенції про геноцид* Суд встановив звичаєвий характер заборони геноциду. Зокрема Суд зазначає: «принципи, що лежать в основі Конвенції, – це принципи, визнані цивілізованими націями як обов'язкові для держав, навіть без будь-яких конвенційних зобов'язань» [14, с. 23].

У консультативному висновку *Західна Сахара*, який був ініційований ГА ООН, МС ООН мав відповісти на два питання: 1) «Чи була Західна Сахара під час колонізації Іспанією територією, яка нікому не належала (*terra nullius*)?»;

2) «Які були правові відносини між територією Західної Сахари і Королівством Марокко і Мавританським утворенням?» [17, с. 14]. Суд зазначив, що представлені йому матеріали та інформація свідчать про існування в період іспанської колонізації правових відносин лояльності між султаном Марокко і деякими з племен, що проживали на території Західної Сахари. Вони також свідчать про існування прав, в тому числі деяких прав на землю, які представляли собою правові відносини між Мавританським утворенням, як його розуміє Суд, і територією Західної Сахари. З іншого боку, Суд дійшов висновку про те, що представлені йому матеріали і інформація не дозволяють встановити будь-яких відносин територіального суверенітету між територією Західної Сахари та Королівством Марокко або Мавританським утворенням. Таким чином, Суд не встановив наявності правових відносин такого характеру, які могли б позначитися на виконанні резолюції 1514 (XV) Генеральної Асамблеї в частині деколонізації Західної Сахари і, зокрема, на реалізації принципу самовизначення [17, с. 68]. Застосовуючи принцип самовизначення Суд роз'яснює, що волевиявлення народу повинно бути, по-перше – вільним, тобто без зовнішнього втручання і по-друге – справжнім, тобто бути зовнішньо вираженою волею народу відповідної території [17, с. 32].

Аналізуючи консультативний висновок *Юридичні наслідки будівництва стіни на окупованій палестинській території*, варто відзначити, що Суд у ньому широко застосовував і обґрунтовував ті чи інші норми міжнародного звичаєвого права. З огляду на це, видається необхідним перелічити такі дії суду:

1) Суд визначив, що правило викладене у статті 42 додатку до Гаазької конвенції 1907 р. є відображенням міжнародного звичаєвого права. Територія визнається окупованою, якщо вона фактично перебуває під владою армії супротивника. Окупація поширюється лише на ту територію, де така влада встановлена і здатна виконувати свої функції.

2) Суд підтвердив, що принципи щодо заборони використання або погрози використання сили відображають міжнародне звичаєве право і додав, що, як наслідок норма про незаконність придбання території внаслідок використання сили або погрози її використання також є частиною міжнародного звичаєвого права.

3) Суд загалом визнав, що норми Гаазьких Конвенцій стали частиною міжнародного звичаєвого права, аргументувавши це тим, що всі учасники консультативного висновку фактично визнали це.

4) Суд підтвердив звичайний характер положень Віденської конвенції про право міжнародних договорів від 23 травня 1969 року. Зокрема, Суд зазначив, що норма, викладена у статті 31 раніше згаданої конвенції відображає міжнародне звичаєве право. Саме правило виглядає наступним чином: договір повинен тлумачитись добросовісно відповідно до звичайного значення, яке слід надавати термінам договору в їхньому контексті, а також у світлі об'єкта і цілей договору.

5) Суд відзначив, що стан необхідності визнається у міжнародному звичаєвому праві, але за певних, конкретних умов. Однією з таких умов, згідно з

позицією Суду є те, що, дія, яка оскаржується, є «єдиним способом для держави захистити істотний інтерес від серйозної та неминучої небезпеки».

б) Суд зазначив, що Ізраїль порушив зобов'язання поважати право палестинського народу на самовизначення, і що таке зобов'язання, в загальному, є зобов'язанням *erga omnes*. Суд аргументував свою думку, навівши свою ж позицію у справі Східний Тимор та положення Резолюції ГА 2625 (XXV) [8].

Отже, досліджуючи консультативні висновки можна дійти висновку, що Міжнародний суд впливає на позицію суб'єктів міжнародного права щодо існування *opinio juris*, чи навіть в цілому норми міжнародного звичаєвого права, використовуючи резолюції установ ООН. Серед консультативних висновків варто відзначити консультативний висновок *Відшкодування за пошкодження, отриманих на службі Організації Об'єднаних Націй*, в якому Міжнародний суд, по суті, створює нову норму міжнародного звичаєвого права щодо наявності в міжнародних організаціях статусу юридичної особи, а відтак і особистої правосуб'єктності. Також, варто згадати консультативний висновок *Щодо застережень до Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання за нього*, яким Суд надав поштовху у розвитку міжнародного звичаєвого права у сфері застережень до багатосторонніх договорів, зокрема з гуманітарними цілями. Також Суд встановив (або підтвердив) звичасвий характер заборони геноциду.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Статут Міжнародного Суду ООН від 1945 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_010.
2. *Aljaghoub M.* The Advisory Function of the International Court of Justice: thesis ... Doctor of Philosophy in Law / M. Aljaghoub; University of Warwick. – Warwick, 2005. – 351 p. – P. 47.
3. Competence of the General Assembly for the Admission of a State to the United Nations, Advisory opinion // I. C. J. Reports. – 1950. – P. 4–11.
4. Conditions of Admission of a State to Membership in the United Nations, Advisory Opinion // I. C. J. Reports. – 1948. – P. 57–66.
5. General Assembly Resolution 89 (I) [Electronic resource]. – 1946. – Available at : [https://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/89\(I\)](https://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/89(I)).
6. Interpretation of Peace Treaties with Bulgaria, Hungary and Romania (first phase), Advisory opinion // I. C. J. Reports. – 1950. – P. 65–78.
7. *Koray B.* The International Court of Justice. The Position of Third Parties Reconsidered: thesis ... Doctor of Philosophy / B. Koray; University of London. – London, 1992. – 372 p.
8. Legal Consequences of the Construction of a Wall in the Occupied Palestinian Territory, Advisory Opinion // I. C. J. Reports. – 2004. – P. 136–203.
9. Legality of the Threat or Use of Nuclear Weapons, Advisory Opinion // I. C. J. Reports. – 1996. – P. 226–267.
10. Military and Paramilitary Activities in und against Nicaragua (Nicaragua v. United States of America). Merits, Judgment // I. C. J. Reports. – 1986. – P. 140.
11. *Mohamed M.S.A.* The Role of the International Court of Justice as the Principal Judicial Organ of the United Nations: thesis ... Doctor of Philosophy / M. S. A. Mohamed; University of London. – London, 1997. – 399 p.
12. *Oellers-Frahm K.* Lawmaking through Advisory Opinions? / K. Oellers-Frahm // German Law Journal. – 2011. – Vol. 12. – P. 1033–1055.

13. *Reparation for injuries suffered in the service of the United Nations*, Advisory Opinion // I. C. J. Reports. – 1949. – P. 174–220.
14. *Reservations to the Convention on Genocide*, Advisory Opinion // I.C.J. Reports. – 1951. – P. 15–69.
15. *Rosenne S. The Law and Practice of the International Court, 1920–1996* / S. Rosenne. – The Hague : Martinus Nijhoff Publishers, 1997. – 2068 p.
16. *Sloan F. Advisory Jurisdiction of the International Court of Justice* / F. Sloan // *California Law Review*. – 1950. – Vol. 38. – P. 830–859.
17. *Western Sahara*, Advisory Opinion // I. C. J. Reports. – 1975. – P. 12–82.

Стаття надійшла до редколегії 30.08.2019
Прийнята до друку 10.09.2019

LEGAL NATURE OF ADVISORY OPINIONS OF THE INTERNATIONAL COURT OF JUSTICE

Petro Halimurka, Ihor Zeman

*Ivan Franko National University of Lviv,
1, Universytetska Str., Lviv, Ukraine, 79000, tel. (032) 239-41-99,
e-mail: petkooo777@gmail.com, izeman@ukr.net*

The article explores the legal nature of advisory opinions of the International Court of Justice. It has been established that advisory jurisdiction consists of at least two main elements – *ratione personae* and *ratione materiae*. The original power to request advisory opinions is given to the General Assembly and the Security Council.

The Court's case-law demonstrates that political aspects of question or political motives don't give any grounds to refuse the request for an advisory opinion.

The advisory opinions de jure are not legally binding. However, in practice, due to its quality and the status of the International Court of Justice, the advisory opinions are authoritative. In order for the advisory opinion to be authoritative, it is important that the Court's position is not divided. Advisory proceedings in its form are similar to the proceedings in disputes, indicating the judicial nature of the advisory opinions.

It has been found that in practice, the bodies that requested an advisory opinions of the ICJ, as a rule, follow them. An analysis of the interpretation and application by the Court of the international treaties in the advisory opinions demonstrates that the Court acts as the main judicial organ of the United Nations. There has been established the indirect influence of the ICJ on the formation of an international custom through the use of resolutions of the UN agencies as proof of *opinio juris*.

In the advisory opinion *Reparation for Injuries Suffered in the Service of the United Nations* International Court of Justice has created a new rule of international customary law regarding the status of a legal entity in international organizations and, consequently, personal legal personality.

It is also worth mentioning the advisory opinion *Reservations to the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide*, by which the Court has given an impetus to the development of international customary law in the area of reservations to multilateral treaties, in particular with humanitarian purposes.

In the advisory opinion of the Western Sahara, the Court not only substantiated the universality of the principle of self-determination, but also clarified what features, in its opinion, should have the will of the people.

In the advisory opinion *Legality of the Threat or Use of Nuclear Weapons* the Court substantiated that the rules of international humanitarian law became part of international customary law.

Advisory opinion *Legal Consequences of the Construction of a Wall in the Occupied Palestinian Territory* has contributed to the understanding of a number of norms as customary. In particular, the Court confirmed the customary nature of the Hague Convention Respecting the Laws and Customs of

War on Land of 1907. In addition, the Court noted that the obligation to respect the right of other peoples to self-determination was a commitment *erga omnes*.

Key words: court; law; justice; dispute; advisory opinion; case-law; custom.